

DEN OFFENTLIGE REDNINGSTJENESTEN

RETNINGSLINJER FOR SAMARBEID VED FARE- OG ULYKKESSITUASJONER I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Revidert februar 2021

Innhold

1 Den offentlige redningstjenesten	4
1.1 GENERELT	4
1.2 ORGANISASJON.....	4
1.2.1 Hovedredningssentralen	4
1.2.2 De lokale redningssentralene	4
1.3 HOVEDREDNINGSSENTRALENE GEOGRAFISKE ANSVARSOMRÅDE	5
1.4 KOORDINERING	6
2 Varsling av HRS ved fare- og ulykkessituasjoner i petroleumsvirksomheten	7
2.1 VARSLINGSMETODE.....	7
2.2 ALARMNUMMER M.V. TIL HRS:	7
2.3 INFORMASJON VED VARSLING.....	8
3 Koordinering og ledelse av fare – og ulykkessituasjoner, inkl. evakuering og mottak	9
3.1 OPERATØRENS ANSVAR.....	9
3.1.1 Informasjon til HRS.....	9
3.1.2 Koordinering av beredskapstiltak	9
3.1.3 Ansvar utenfor sikkerhetssonen	9
3.1.4 Samordning av beredskap	9
3.1.5 Medisinsk evakuering (Medevac).....	9
3.1.6 Koordinering og ledelse av evakuering	9
3.2 HOVEDREDNINGSSENTRALEN (HRS).....	10
3.2.1 Bistand til operatør	10
3.2.2 Overtakelse etter anmodning fra operatør	10
3.2.3 Overtakelse etter egen vurdering av HRS	10
3.2.4 Prosedyre ved overtakelse av koordinering av søk- og redning	10
3.2.5 Innretning i transitt.....	10
3.3 ON SCENE COORDINATOR (OSC).....	11
3.4 MOBILISERING AV EKSTERNE SØK- OG REDNINGSRESSURSER	11
3.5 SITUASJONSRAPPORTER (SITREP)	11
3.6 VARSEL TIL SKIPSFART OG LUFTFART OM HENDELSER OG REDNINGSAKSJONER	11
3.7 MOTTAKSENTER PÅ LAND (OFFENTLIG).....	11
3.8 SENTER FOR EVAKUERTE.....	12
3.9 INFORMASJON TIL PÅRØRENDE, HÅNDTERING AV PÅRØRENDE OG FORMIDLING AV DØDSBUDSKAP	12
3.9.1 Informasjon/varsling	12
3.9.2 Sokkelpolitidistriktenes ansvarsområder	13
3.9.3 Håndtering av pårørende	13
3.10 MEDIEHÅNDTERING	14
3.11 REPRESENTANT FRA OPERATØRSELSKAP TIL HRS OG POLITI	14
3.11.1 Representant/liaison til HRS	14
3.11.2 Representant til politiet.....	14
3.12 SPESIELLE BEREDSKAPSSITUASJONER HVOR OPERATØR KOORDINERER HENDELSEN	14
3.13 SPESIELLE BEREDSKAPSSITUASJONER SOM IKKE ER REDNINGSTJENESTE OG HVOR ANDRE KOORDINERER HENDELSEN	15
3.14 SØK ETTER ANTATT OMKOMMET (SEAO).....	15
Vedlegg 1 – Definisjoner og forkortelser:	16
Vedlegg 2 – Øvrige forkortelser	18
Vedlegg 3 – Stedlig koordinering av søk- og redningsaksjoner	21
DEFINISJONER	21
UTPEKING AV ON SCENE CO-ORDINATOR (OSC).....	21
OSC - OPPGAVER	22

Vedlegg 4 – Etablering av mottakssenter (offentlig) og senter for evakuerte på land ved større ulykker til havs, samt ansvar for underretning/informasjon til pårørende ved ulykker	23
MOTTAKSSENTER	23
SENTER FOR EVAKUERTE (SFE)	24
Vedlegg 5 – SITUASJONSRAPPORT - SITREP	25
Vedlegg 6 – FORMAT FOR OVERTAKELSE	26

Retningslinjene bygger på bestemmelser om redningstjenestens organisasjon og virkemåte, bestemmelser i Politiinstruksen og Politiets beredskapssystem (PBS), Lov om petroleumsvirksomhet, herunder Forskrifter om helse, miljø og sikkerhet.

1 Den offentlige redningstjenesten

1.1 Generelt

Norsk redningstjenestes organisasjon og virkemåte, som er fastsatt ved *Kgl. resolusjon av 9. desember 2019*, er i overensstemmelse med bestemmelser, generelle retningslinjer og operative prosedyrer gitt i de internasjonale redningskonvensjonene for sjøfart (IMO) og luftfart (ICAO), samt bilaterale avtaler.

Dette innebærer at den offentlige redningstjeneste har det overordnede ansvar for all redningstjeneste, som også innbefatter norsk kontinentalsokkel under hovedredningsentralens tildelte ansvarsområde - *Search and Rescue Region (SRR)*.

Med redningstjeneste menes i Norge den offentlige organiserte virksomhet som utøves i forbindelse med øyeblikkelig innsats for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte fare – og ulykkessituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede organer eller ved særskilte tiltak¹.

Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av en Hovedredningsentral, samt underordnede lokale redningssentraler.

1.2 Organisasjon

1.2.1 Hovedredningsentralen

Hovedredningsentralen (HRS) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet, som gir nærmere instruks, mandat og retningslinjer for utøvelse av redningstjenesten.

Hovedredningsentralen ledes av en direktør. Direktøren har ansvar for den administrative ledelsen av de to redningssentralene, og for styringsdialogen med Justis- og beredskapsdepartementet.

Hver av de to avdelingene består av en redningsledelse, sammensatt av de sentrale samvirkepartene og med politimestrene med ansvar for hhv Sola og Bodø som ledere. Redningsledelsen består av representanter for Forsvaret, Luftfartstilsynet, Kystverket, Sjøfartsdirektoratet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Helsedirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Avinor, Telenor Maritim Radio, Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum og Redningsselskapet.

Hovedredningsentralen utpeker rådgivere og liaisoner etter behov.

1.2.2 De lokale redningssentralene

Den enkelte lokale redningssentral utfører sin virksomhet fra det aktuelle politidistriktet. Virksomheten foregår normalt fra politidistriktets operasjonssentral, og ivaretas i hverdagen av

¹ Det særskilte beredskapsansvaret, som beskrevet i «Forskrifter om helse, miljø og sikkerhet i Petroleumsvirksomheten», sist revidert juni 2020, er å regne som særskilt tiltak.

politidistriktets egne ansatte. De lokale redningsentralene er underordnet Hovedredningsentralen.

Den lokale redningsentralen består av en lokal redningsledelse sammensatt av de viktigste samvirkepartnere innen landredning, med politimesteren som leder. Redningsledelsen består av for Helsedirektoratet, Kystverket (der det er relevant), Forsvaret, Sivilforsvaret, Fylkesmannens beredskapsorganisasjon, Avinor (eventuelt annen lokal luftfartsmyndighet), brann- og redningstjenesten og Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum. Utover dette kan det, forutsatt tilstrekkelig avtalegrunnlag og godkjenning fra Hovedredningsentralen, gjøres lokale tilpasninger i sammensetningen av den lokale redningsledelsen.

De lokale redningsentralene utpeker rådgivere og liaisoner etter behov.

De tidligere Flyredningsentralenes (FRS) funksjon og ansvar ivaretas av HRS, men Lufttrafikkjenesten ivaretar alarm og havaritjeneste i henhold til internasjonale bestemmelser (ICAO) og har enheter/ressurser med funksjoner relatert til alarm, brann- og havaritjeneste ved lufthavnene.

1.3 Hovedredningsentralenes geografiske ansvarsområde

Norsk ansvarsområde (SRR) deles mellom de to avdelingene i Bodø og i Stavanger på følgende måte:

Geografiske ansvarsområder omfatter henholdsvis sjø- og luftområdene sør og nord for 65° N, samt landområdene hhv. sør og nord for grensen mellom politidistriktene i Nordland og Trøndelag.

Merk: Fare- og ulykkessituasjoner ved petroleumaktivitet, som foregår sør for $65^{\circ} 30' N$ (Haltenbanken sør), tilligger HRS Sør-Norge sitt ansvarsområde, - dette av praktiske årsaker.

De lokale redningsentralers (LRS) geografiske ansvarsområder samsvarer med politidistriktene.

Figur – Norsk ansvarsområde (SRR)

1.4 Koordinering

Hovedredningssentralen leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste), innenfor sitt geografiske ansvarsområde. Dette skjer enten direkte fra avdelingen i Nord-Norge eller fra avdelingen i Sør-Norge, eller gjennom oppdrag til underlagte lokale redningssentraler.

De lokale redningssentralene leder og koordinerer normalt landredningsaksjoner.

En hendelse som innebærer evakuering til land, vil også kunne involvere en lokal redningssentral, selv om for eksempel etablering av mottakssenter på land regnes som en ren politioppgave. (se også kapittel 3.7) Ifm større hendelser kan likevel politiet velge å spille på ressursene i lokal redningsledelse. Under offshorehendelser krever dette tett koordinering og samhandling mellom HRS, politiet/LRS og den operatøren som er involvert i hendelsen. En inngående kjennskap til hverandres roller og ansvar vil fremme dette samarbeidet.

Petroleumsloven og HMS-forskriftene regulerer operatørens ansvar i forhold til beredskapen på norsk sokkel. Operatøren og andre som deltar i virksomheten, er selv ansvarlig for å ivareta egen beredskap etter disse bestemmelsene. Operatøren skal lede og koordinere innsatsen av beredskapsressursene ved fare- og ulykkessituasjoner, inntil eventuelt offentlige myndigheter overtar koordineringen.

Den offentlige redningstjenesten har alltid det overordnede ansvaret for all redningstjeneste innenfor norsk SRR. ref. pkt. 1.1, 1. og 2. avsnitt. Det er blant annet derfor viktig at operatør holder HRS oppdatert ved fare – og ulykkessituasjoner. På denne måte utøves samvirkeprinsippet også på norsk sokkel.

2 Varsling av HRS ved fare- og ulykkessituasjoner i petroleumsvirksomheten

Generelt bør HRS om mulig varsles når det oppstår uregelmessigheter som kan føre til en fare – og ulykkessituasjon. Dette for at HRS på eget initiativ kan høyne beredskapen og omdisponere aktuelle ressurser.

HRS skal varsles² ved fare- og ulykkessituasjoner.

HRS varsles³ også ved hendelser som omfatter inntrenging i sikkerhetssoner.

Varsel om fare- og ulykkessituasjoner sør for **65° 30' N** samt på Haltenbanken sør, skjer til HRS Sør-Norge. Varsel om fare- og ulykkessituasjoner nord for **65° 30' N** skjer til HRS Nord-Norge.

HRS varsler⁴ Petroleumstilsynet, sokkelpolitidistrikt, Kystverket og andre myndigheter avhengig av situasjonen, samt aktuelle redningsressurser i inn- og utland.

2.1 Varslingsmetode

Varsling foretas direkte gjennom godkjente kommunikasjonssystemer. (IMO/ICAO)

2.2 Alarmnummer m.v. til HRS:

HRS Sør-Norge, Stavanger:

Alarmtelefon: 51 51 70 00
Telefaks: 51 65 23 34
Operativ e-post: operations@jrcc-stavanger.no
Pressetelefon: 51 64 60 10
Adm. henvendelser 51 64 60 00
Adm. e-post: post@hovedredningsssentralen.no

HRS Nord-Norge, Bodø:

Alarmtelefon: 75 55 90 00
Telefaks: 75 52 42 00
Operativ e-post: operations@jrcc-bodoe.no
Pressetelefon: 75 55 93 40
Adm. henvendelser: 75 55 93 00
Adm. e-post: post@hovedredningsssentralen.no

² Aktivitetsforskriften § 77 bokstav a), jf. veiledning til samme paragraf, samt Styringsforskriftens §§ 29 og 30, jf. veiledningen til de samme paragrafene

³ Rammeforskriftens § 58, jf. veiledningen til samme paragraf.

⁴ Aktivitetsforskriften § 77 bokstav a), jf. veiledningen til samme paragraf.

2.3 Informasjon ved varslings

Ved første varsel bør om mulig følgende informasjon gis:

- Innretningens navn/kallesignal
- Situasjon og vurdering av potensialet i situasjonen
- Posisjon
- Personellstatus (POB, antall skadde, savnede eller omkomne)
- Ressursoversikt (standby-fartøy, SAR-helikoptre, andre ressurser)
- Tiltaksplan for 1. linje.
- Behov for bistand fra den offentlige redningstjenesten (maritime fartøy, redningshelikopter eller andre redningsressurser)
- Værforhold (vind, sikt, skydekkehøyde, bølgehøyde og strømretning)
- Operatørselskap / 2. linje (navn, kontaktnummer)

Ved øvelser bør samme momentliste benyttes.

Dersom relevant, sendes fullstendig personelloversikt med opplysninger om navn, personnummer, adresse og nærmeste pårørende, til HRS og aktuelt politidistrikt.

3 Koordinering og ledelse av fare – og ulykkessituasjoner, inkl. evakuering og mottak

3.1 Operatørens ansvar

Petroleumsloven⁵ beskriver rettighetshavers/operatørens krav til opprettholdelse av effektiv beredskap med sikte på å møte fare- og ulykkessituasjoner på norsk sokkel.

3.1.1 Informasjon til HRS

HRS skal gis en løpende og oppdatert informasjon om enhver fare- eller ulykkessituasjon fra operatør. Jf. pkt. 2.

3.1.2 Koordinering av beredskapstiltak

Operatøren er ansvarlig for å iverksette⁶ beredskapstiltak på grunnlag av fare- og ulykkessituasjoner, samt å koordinere innsatsen av samtlige beredskapsressurser, herunder områderessurser og eksterne ressurser.

3.1.3 Ansvar utenfor sikkerhetssonen

Søk- og redningsaksjoner utenfor sikkerhetssonen⁷ er i utgangspunktet den offentlige redningstjeneste sitt koordineringsansvar, men annet kan avtales mellom operatør og HRS dersom dette er hensiktsmessig. Operatøren har imidlertid en generell forpliktelse til å bidra ved fare- og ulykkessituasjoner også utenfor sikkerhetssonen.

3.1.4 Samordning av beredskap

Operatøren skal sikre at beredskapen⁸ samordnes⁹ med den offentlige redningstjenesten og helsetjenesten i landet, slik at tiltakskjeden for reddet, sykt eller skadet personell blir sammenhengende og faglig forsvarlig.

3.1.5 Medisinsk evakuering (Medevac)

Medisinsk evakuering er operatørens ansvar når det gjelder aktivitet underlagt petroleumslovgivningen. Operatørens beredskap ved slike tilfeller kan derfor ikke baseres på ressurser underlagt den offentlige redningstjeneste. Ved spesielle behov kan likevel den offentlige redningstjenesten bistå.

3.1.6 Koordinering og ledelse av evakuering

Operatør er ansvarlig for koordinering og ledelse av evakuering¹⁰ av innretninger og fartøy som opererer under petroleumslovgivningen.

Kravet til evakuering innebærer at evakueringstiltakene er slik at de gir høyest mulig sannsynlighet for at personellet kan evakueres fra et utsatt til et sikkert område på innretningen, og eventuelt videre til sikre områder på fartøy, andre innretninger eller på land. For sykt og skadet personell innebærer kravet at transporten til den landbaserte helsetjenesten foregår på en forsvarlig måte.

⁵ Petroleumslovens § 9-2, jf. definisjoner i samme lov

⁶ Aktivitetsforskriftens § 77, jf. veiledningen til samme paragraf

⁷ Rammeforskriften § 20

⁸ Se også pkt. 3.1.2

⁹ Aktivitetsforskriftens § 74, 3. avsnitt og Rammeforskriftens § 20, andre ledd.

¹⁰ Aktivitetsforskriftens § 77 bokstav d) jf. veiledningen til samme paragraf og Innretningsforskriften § 44.

3.2 Hovedredningsentralen (HRS)

3.2.1 Bistand til operatør

HRS vil på anmodning yte bistand¹¹ med koordinering av søk, redning og evakuering. På eget initiativ vil HRS i tillegg kunne høyne beredskapen og eventuelt omdisponere relevante ressurser, selv uten slik anmodning fra operatør.

3.2.2 Overtakelse etter anmodning fra operatør

HRS kan etter anmodning fra operatør overta koordinering og ledelse av søk – og redningsaksjoner.¹²

3.2.3 Overtakelse etter egen vurdering av HRS

HRS kan etter eget skjønn overta koordinering av søk, redning og/eller evakuering.¹³ HRS vil dessuten alltid overta dersom den nødstedte (innretningen eller fartøyet), sender internasjonalt nødsignal, for eks. ”Mayday”, og at OIM/kaptein samtidig forlater innretning/fartøy. Operatører er likevel fremdeles *ansvarlig for beredskapen*, selv om hele, eller deler av koordineringen av søk- og redningsaksjonen ivaretas av HRS, etter nærmere avtale.

3.2.4 Prosedyre ved overtakelse av koordinering av søk- og redning.

For å besørge en kvalitetssikker, effektiv og koordinert overtakelse, må en ivareta en optimal evaluering av situasjonen/statusbilde mellom operatør og HRS, samt ivareta klare og konsise kommunikasjonslinjer, og uforstyrret flyt av informasjon.

Den formelle overtakelsen skjer formelt ved å loggføre avtale, bekrefte tidspunkt for gjennomføring, og besørge gjensidig informasjon til alle involverte parter. Overtakelsen er ikke å anse som utført, før alle involverte enheter er informert. Se vedlegg 6 - Format for overtakelse.

3.2.5 Innretning i transitt

Innretning i transitt er underlagt reglene i sjøfartslovgivningen. Operatøren har likevel ansvar i forhold til Petroleumslovgivningen og HMS-forskriftene, fra første anker har fått feste og frem til siste anker er løsnet. Dersom deler av transitt foregår innenfor allerede etablerte sikkerhetssoner, omfattes innretningen av beredskapen innen den etablerte sikkerhetssonen. Dynamisk posisjonering (*DP*) sidestilles her med ankerhåndtering når innretning er i posisjon inne i sikkerhetssonen og går over i *Auto-DP* og tilsvarende forlater *Auto-DP*. For oppjekkbare innretninger er ansvaret etablert hos operatør når innretningen er i posisjon og starter nedjekking av første bein. Ansvaret opphører når oppjekking av siste bein er avsluttet.¹⁴

¹¹ Aktivitetsforskriften § 74, 3. avsnitt og Rammeforskriften § 20, 2. ledd, jf. veiledningen til de samme paragrafene.

¹² Se pkt. 1.1 og Rammeforskriften § 20, 3. ledd, jf. veiledningen til de samme paragraf.

¹³ Rammeforskriften § 20, 3. ledd, jf. veiledning til samme paragraf, jf. pkt. 1.4 i dette dokument.

¹⁴ Rammeforskriften § 52, jf. veiledning til samme paragraf.

3.3 On Scene Coordinator (OSC)

Såfremt HRS overtar ansvaret for koordinering og ledelse av søk- og redningsaksjon, og man finner det hensiktsmessig for en effektiv samordning av innsatsen på ulykkesstedet, vil HRS utpeke en OSC.

OSC ansvar og oppgaver, er beskrevet i *International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual Volume II og III*.

Kriterier for utpeking, samt oppgavene til OSC m.v., fremgår av Vedlegg 3.

I de tilfeller hvor det bare er behov for bistand fra HRS til operatør, har operatøren fremdeles ansvaret for koordinering av søks- og redningsaksjonen.

I de tilfeller operatør er ansvarlig for koordinering, kan de anmode et fartøy om å ivareta samme rolle/funksjon som en OSC utpekt av HRS. Enheten gis da et annet navn, slik at navnet avklarer hvem som koordinerer søk- og redningsaksjonen (operatør eller det offentlige v/HRS).

3.4 Mobilisering av eksterne søk- og redningsressurser

Mobilisering av ressurser som inngår i den offentlige redningstjenesten, samt anmodning om redningsbistand fra andre lands redningssentraler, foretas av HRS.

3.5 Situasjonsrapporter (SITREP)

HRS skal holdes løpende orientert om utviklingen av hendelsen. Rapporteringsrutiner vil bli avtalt i hvert enkelt tilfelle avhengig av situasjonen. Det vil bli lagt vekt på prosedyrer som ikke i unødig grad belaster de ansvarlige for søk- og redningsarbeidet på ulykkesstedet. Se Vedlegg 5.

3.6 Varsel til skipsfart og luftfart om hendelser og redningsaksjoner

For å sikre at uvedkommende ikke er til hinder for søk- og redningsaksjoner, kan HRS utstede varsel til skip og luftfartøy (Navigasjonsvarsel via Kystradio og NOTAM via Lufttrafikkjenesten). Dette uavhengig av hvem som koordinerer hendelsen.

Petroleumstilsynet kan ved fare- og ulykkessituasjoner utvide eksisterende sikkerhetssoner,¹⁵ eventuelt opprette midlertidige utelukkelses- eller fareområder i den utstrekning det anses nødvendig for gjennomføre søk- og redningsinnsats eller beredskapstiltak.

3.7 Mottakssenter på land (offentlig)¹⁶

Etablering og organisering av offentlig mottakssenter på land tilligger stedlig politidistrikt i samarbeid med ansvarlig sokkelpoliti, etter anmodning fra HRS.

Slike mottakssentre er forberedt i Stavanger, Bergen, Kristiansund, Trondheim, Sandnessjøen og Hammerfest. Det skal foreligge egne planverk for slike i politidistriktene, som blant annet beskriver evakuering, etablering av mottakssentre, varsling av pårørende etc. Mottakssentre kan ved behov etableres andre steder. Nærmere opplysninger vedrørende ansvar for planlegging, organisering og opprettelse av mottakssentre fremgår av Vedlegg 4.

¹⁵ Rammeforskriften § 54

¹⁶ Politiets Beredskapssystem (PBS) del I pkt 11.2.1

3.8 Senter for evakuerte

Operatør skal ha egne planer for mottak/håndtering av evakuerte og pårørende.

Merk forskjellen mellom *Offentlig mottakssenter* og *Senter for evakuerte/pårørende* etablert av operatør. Se Vedlegg 4.

3.9 Informasjon til pårørende, håndtering av pårørende og formidling av dødsbudskap ¹⁷

3.9.1 Informasjon/varsling

Politiet er ansvarlig for å føre oversikt over hvem av de pårørende som er varslet, når de ble varslet, og hvem som varslet dem. Jf. *Rundskriv om formidling av informasjon til pårørende ved brå død, ulykker, katastrofer og kriminelle handlinger* (POD 2007/003)

Politiinstruksen § 10-6 gir regler om politiets plikt til å identifisere omkomne, og underrette eller besørge underretning til pårørende. I tillegg skal politiet varsle pårørende til personer som er savnet eller kommet til skade, eller sørge for at disse blir varslet, med mindre dette ansvaret tilligger annen offentlig myndighet eller institusjon.¹⁸

Oppsummert varsles pårørende på følgende måte:

- for evakuerte, uskadde personer tilligger ansvaret for varsling *den enkelte*, eller med bistand fra operatør, politi eller helsepersonell. Dette gjelder også lettere skadde som ikke har behov for behandling på sykehus/legevakt.
- for personer som er innlagt på sykehus, tilligger ansvaret for varsling vedkommende helseforetak, - eller ved nærmere anmodning fra dette, operatør eller politiet.
- for savnede eller omkomne, tilligger ansvaret for varsling politiet.

¹⁷ Politiets Beredskapsfunksjon (PBS) del 1 – pkt 11.2.3 og 11.2.5

¹⁸ Politiinstruksen § 12-2 og Politiets Beredskapssystem (PBS) Del I – pkt. 11.1.1

3.9.2 Sokkelpolitidistriktenes ansvarsområder¹⁹

Sør-Vest politidistrikt:

Møre og Romsdal politidistrikt:

Nordland politidistrikt:

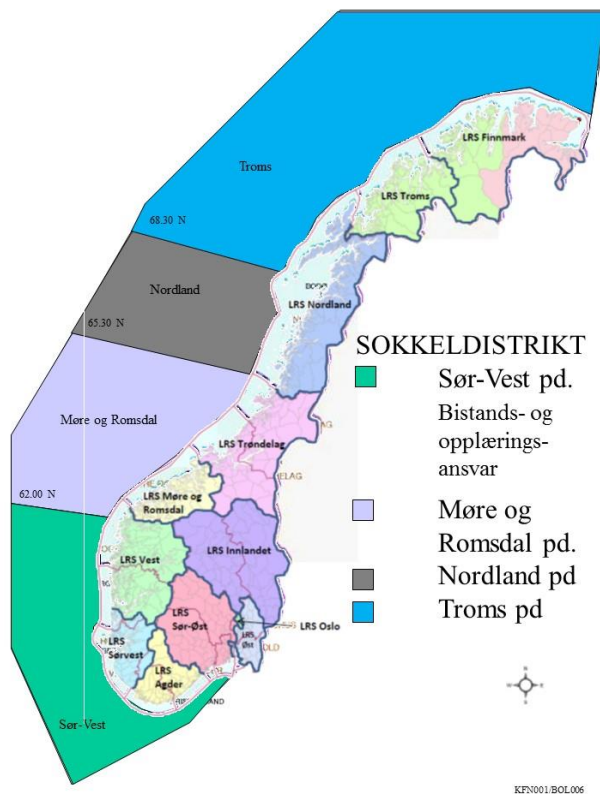
Troms politidistrikt:

sør for 62° N

62° N – 65°30'N

65°30' N – 68°30' N

nord for 68°30' N

Figur – Sokkelpolitidistriktene

3.9.3 Håndtering av pårørende

Operatøren har ansvar for håndtering av pårørende, men dette foregår gjerne i samarbeid med aktuell kommune og politiet.

Arbeidsmiljøloven gir bestemmelser om operatørens omsorgsoppgaver ved ulykker, og operatør har også eget planverk for dette.

Ved særskilte behov vil hhv Sør-Vest og Nordland politidistrikt²⁰, etter anmodning fra HRS, kunne etablere et telefonsvarsenter for pårørendehenvendelser.

Telefonsvarsenteret vil bli bemannet av personell fra politiet og Den norske kirke.

Telefonsvarsenteret vil kunne bistå operatør ved spesielle behov.

Telefonnummeret til telefonsvarsenteret publiseres av HRS.

¹⁹ Jf. Forskrift av 17. desember 1999 nr 1391 og Politiets Beredskapssystem (PBS) Del I – pkt. 6.16

²⁰ Beredskapsfunksjon (PBS) del 1 – pkt 11.2.3 og 11.2.5

Viser forøvrig til dokumentet «*Helhetlig omsorg. Veiledning om oppgaver og rollefordeling etter ulykker og katastrofer*» (Justisdepartementet 2002)

3.10 Mediehåndtering

Operatør er ansvarlig for håndtering av media i de tilfeller de selv koordinerer hendelser.

HRS kan etter avtale med operatør, bistå med informasjon til media.

Selv uten slik avtale med operatør, plikter HRS likevel å gi generell informasjon til media innenfor sitt ansvarsområde.

Når redningsaksjonen koordineres og ledes av HRS, er HRS ansvarlig for å formidle informasjon om denne. Operatør bistår da HRS.

Det er uansett viktig at informasjon til media fra HRS og operatør er samordnet.

3.11 Representant fra operatørselskap til HRS og politi

3.11.1 Representant/liaison til HRS

For å effektivisere og forenkle vurderinger i forbindelse med bistand og eventuell overtakelse av koordinering og ledelse av søk- og redningsaksjoner, jf. pkt. 3.2., skal operatør ved fare- og ulykkessituasjoner som ikke er avklart i løpet av kort tid og etter initielt varsel, forestå følgende tiltak:

- holde HRS løpende orientert om situasjonen (jf. pkt. 3.5)
- etter avtale, møte med representant/liaison ved HRS.

Liaison er bindeleddet mellom operatørselskapet (2.- og 3. linjeberedskapen), og HRS.

Tilsvarende gjelder for evt. liaison til politiet. Hensikten er å sikre en best mulig og effektiv samordning av operatørselskapets, redningstjenestens og politiets tiltak. Liaison skal ha inngående kjennskap til operatørselskapets beredskapssystem/organisasjon, samt kjennskap til redningstjenestens og politiets organisasjon og virkemåte ved fare- og ulykkessituasjoner på norsk sokkel.

Liaison skal ha nødvendige fullmakter til å forplikte operatøren i fare- og ulykkessituasjoner mht. ressurser og eventuelle kostnader, eller kunne innhente slike uten forsinkelse for redningsinnsatsen. I tillegg skal liaison påse en så god samordnet håndtering av media som mulig.

3.11.2 Representant til politiet

Ved anmodning fra relevant politidistrikt skal operatøren avgi personell til mottakssenter, eller eventuelt bistå politiet på annen måte.

3.12 Spesielle beredskapssituasjoner hvor operatør koordinerer hendelsen

Dette punktet beskriver hendelser som ikke nødvendigvis er redningstjeneste, fordi aktiviteten er å regne som petroleumsvirksomhet. Det gir også noen eksempler på overganger fra ordinær maritim virksomhet og petroleumsvirksomhet.

Drivende gjenstand.

Ved faresituasjoner vil HRS kunne bistå operatør og Ptil med varsling og tiltak for overvåkning av gjenstanden i drift

Ankerhåndtering Et ankerhåndteringsfartøy som setter ut ankere for en innretning på lokasjon, driver petroleumsvirksomhet. Hendelse som inntreffer i forbindelse med dette arbeidet, koordineres av operatør.

Et ankerhåndteringsfartøy som pre-setter ankere før innretning kommer til lokasjon, regnes ikke å drive petroleumsvirksomhet.

Kran/løfteoperasjoner

Ved hendelser som oppstår i forbindelse med kran - og løfteoperasjoner må en vurdere om aktiviteten er maritim virksomhet eller petroleumsvirksomhet.

Hvis hendelsen som oppstår er relatert direkte til petroleumsaktiviteten, har operatøren koordineringsansvaret, og hvis aktiviteten oppstår i forbindelse med maritim virksomhet håndteres dette i henhold til sjøfartslovgivningen.

For kranfartøy vil løsningen være som for ankerhåndteringsfartøy. Et kranfartøy som setter ned en enhet på sjøbunnen, og denne enheten er en del av en produksjons- eller bo/hotellinnretning, driver petroleumsvirksomhet. Personellet som deltar i den aktuelle aktiviteten (ikke den maritime aktiviteten), vil være omfattet av petroleumsloven så lenge aktiviteten pågår. Hvis en hendelse oppstår knyttet til denne aktiviteten, er det i prinsippet operatørens ansvar.

Rørlegging

Hendelse ifm arbeid *på havbunnen/i sjøen* under rørlegging, samt vedlikehold av samme, omfattes av petroleumslovgivningen og er operatørens ansvar.

Hendelse som oppstår *om bord* i spesialfartøy ifm med rørlegging/forberedelse til dette, er å anse som et maritimt forhold, og håndteres i henhold til sjøfartslovgivningen.

3.13 Spesielle beredskapssituasjoner som ikke er redningstjeneste og hvor andre koordinerer hendelsen

Slike beredskapssituasjoner kan være bombetrusler, terror eller annen alvorlig kriminalitet.

Det er politiets ansvar å håndtere/koordinere slike situasjoner, dog i tett samarbeid med operatør. HRS skal varsles i henhold til vanlige prosedyrer. Tidlig varsel til HRS er viktig også her.

MERK!

Særskilte varslingsprosedyrer kan gjelde:

- PISAS (Petroleum Industry Security Alert System)
- SSAS (Ship Security Alert System)

3.14 Søk etter antatt omkommet (SEAO)

Når søk etter savnede avsluttes av HRS uten funn, fortsetter vanligvis søket i en ny fase, dog under et annet regelverk. Det er da sokkelpolitiets ansvar å koordinere dette søket utenfor territorialgrensen (12 nm), og lokalt politi innenfor samme grense.

Hovedredningsentralen, 26.2.2021

Hans Vil
Politimester

VEDLEGG

Vedlegg 1 – Definisjoner og forkortelser:

I disse retningslinjer, på lik linje med definisjoner i Lov om petroleumsvirksomhet, forstås med:

- a) **petroleum**, alle flytende og gassformige hydrokarboner som finnes i naturlig tilstand i undergrunnen, samt andre stoffer som utvinnes i forbindelse med slike hydrokarboner.
- b) **petroleumsforekomst**, en ansamling av petroleum i en geologisk enhet, avgrenset av bergarter ved strukturelle eller stratigrafiske grenser, kontaktflate mellom petroleum og vann i formasjonen, eller en kombinasjon av disse, slik at den petroleum som omfattes overalt er i trykkommunikasjon gjennom væske eller gass. Departementet bestemmer i tvilstilfelle hva som skal anses å være en petroleumsforekomst.
- c) **petroleumsvirksomhet**, all virksomhet knyttet til undersjøiske petroleumsforekomster, herunder undersøkelse, leteboring, utvinning, transport, utnyttelse og avslutning samt planlegging av slike aktiviteter, likevel ikke transport av petroleum i bulk med skip.
- d) **innretning**, installasjon, anlegg og annet utstyr for petroleumsvirksomhet, likevel ikke forsynings- og hjelpefartøy eller skip som transporterer petroleum i bulk. Innretning omfatter også rørledning og kabel når ikke annet er bestemt.
- e) **undersøkelse**, geologiske, petrofysiske, geofysiske, geokjemiske og geotekniske aktiviteter, herunder grunne boringer, samt drift og bruk av innretning i den utstrekning den anvendes til undersøkelse.
- f) **leteboring**, boring av undersøkelses- og avgrensingsbrønner, samt drift og bruk av innretning i den utstrekning den anvendes til leteboring.
- g) **utvinning**, produksjon av petroleum, herunder boring av utvinningsbrønner, injisering, assistert utvinning, behandling og lagring av petroleum for transport, og avskipning av petroleum for transport med skip, samt bygging, plassering, drift og bruk av innretning for utvinning.
- h) **transport**, skipning av petroleum i rørledning samt bygging, plassering, drift og bruk av innretning for transport.
- i) **utnyttelse**, nedkjøling for å gjøre gass flytende, raffinering og petrokjemisk virksomhet, produksjon og overføring av elektrisk kraft og annen anvendelse av utvunnet petroleum, lagring av petroleum samt bygging, plassering, drift og bruk av innretning for utnyttelse.
- j) **rettighetshaver**, fysisk eller juridisk person, eller flere slike personer, som etter loven her eller tidligere lovgivning innehar en tillatelse til undersøkelse, utvinning, transport eller utnyttelse. Er en tillatelse gitt til flere slike personer sammen kan uttrykket rettighetshaver omfatte både rettighetshaverne samlet og den enkelte deltager.
- k) **operatør**, den som på rettighetshavers vegne forestår den daglige ledelse av petroleumsvirksomheten.
- l) **kontinentalsokkelen**, havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg utover norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene som sjøterritoriets bredde er målt fra, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat med mindre annet følger av folkerettens regler for kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene eller overenskomst med vedkommende stat.

-
- m) **oppstrøms gassrørledningsnett**, enhver gassrørledning eller ethvert gassrørledningsnett som drives eller opprettes innenfor rammen av et olje- eller gassproduksjonsprosjekt, eller som brukes for å overføre naturgass fra ett eller flere produksjonsanlegg av denne typen, til et behandlingsanlegg, en terminal eller en endelig ilandføringsterminal. De deler av slike nett og anlegg som brukes til lokal produksjonsvirksomhet ved en forekomst der naturgassen produseres, anses ikke som oppstrøms gassrørledningsnett.
- n) **naturgassforetak**, enhver fysisk eller juridisk person som ivaretar minst én av følgende funksjoner: produksjon, overføring, distribusjon, forsyning, innkjøp eller lagring av naturgass, herunder nedkjølt flytende naturgass (LNG), og som har ansvar for de forretningsmessige og tekniske oppgaver eller vedlikehold tilknyttet disse funksjonene, med unntak av slutt kunder,
- o) **kvalifiserte kunder**, alle kunder hjemmehørende i en EØS-stat, unntatt husholdningskunder. Fra og med 1. juli 2007 alle kunder.

Endret ved lover 28 juni 2002 nr. 61 (ikr. 1 aug 2002 iflg. res. 28 juni 2002 nr. 654), 30 juni 2006 nr. 60 (ikr. 1 juli 2006 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 741).

Vedlegg 2 – Øvrige forkortelser

I disse retningslinjer forstås videre følgende forkortelser/betegnelse slik:

ACO - Aircraft Co-ordinator

Koordinator for redningsenheter (luftfartøyer) i en redningsaksjon

ARCC - Aeronautical Rescue Co-ordination Center

Flyredningssentral

ATC - Air traffic control

CRS - Coastal radio station

Kystradiostasjon

C/S - Callsign

Kallesignal

DFU - Definerte fare- og ulykkessituasjoner som legges til grunn for å etablere virksomhetens beredskap

DSB - Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap

DP - Dynamisk posisjonering

ELT - Emergency Locator Transmitter

Nødpeilesender for luftfartøy

EPIRB - Emergency position - indicating radio beacon

Nødpeilesender for maritime fartøy.

FOH - Forsvarets Operative Hovedkvarter

FORF - Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum

GMDSS - Global Maritime Distress and Safety System

Globalt system for nødalarming til sjøs

HRS - Hovedredningssentralen

IAMSAR - International Aeronautical and Maritime Search and Rescue manual

Internasjonale retningslinjer for redningstjeneste (sjø/luft)

ICAO - International Civil Aviation Organization

Den internasjonale luftfartsorganisasjonen

IMO - International Maritime Organization

Den internasjonale maritime sjøfartsorganisasjonen.

JRCC - Joint Rescue Co-ordination Center

Redningsentral som koordinerer hendelser innenfor sjø, luft og eventuelt land

KV - Kystvakten**Kystverket**

Nasjonal offentlig virksomhet for kystforvaltning, sjøsikkerhet og samferdsel

LRS - Lokal redningsentral

En LRS i hvert politidistrikt, samt hos Sysselmannen på Svalbard

Mottakssenter (offentlig)

Ved et offentlig mottakssenter samles et større antall evakuerte etter en hendelse. På mottaket foregår personellkontroll og triåge av involverte.

MEDEVAC - Medical evacuation

Medisinsk evakuering

MOB - Man overboard

Mann over bord

MRCC - Maritime Rescue Co-ordination center

Sjøredningsentral

NOTAM - Notice to airmen

Informasjon til flyvere fra lufttrafikkjenesten

OSC - On Scene Co-ordinator

En person/enhet som på vegne av en redningsentral er utpekt til å koordinere søk og redning i et angitt område

PTIL - Petroleumstilsynet**Pårørendesenter**

Et pårørendesenter er et oppmøtested for pårørende som har behov for informasjon, hjelp, omsorg og samtaletenester. Ofte samlokalisert med senter for evakuerte(SFE)/evakuertesenter.

RCC

Rescue Co-ordination Center

RITS

Redningsinnsats til sjøs. Brannvesenets dedikerte ressurser/kompetanse tilgjengelig for livreddende innsats til sjøs

SAR - Search and rescue**SEAO - Søk etter antatt omkomne – et politiansvar**

SFE - Senter for evakuerte

Et senter for evakuerte er et midlertidig oppholdssted for fysisk uskadde personer som har vært involvert i en hendelse, og som har behov for hjelp og/eller veiledning, slik som felles debrief, gjenforening/kontakt med pårørende, samtaletenester og omsorg.

OSEP - Operatørens senter for evakuerte og pårørende (OFFB)

SITREP - Situation report

Situasjonsrapport

SMC - SAR Mission Co-ordinator

Redningsleder

SRR - Search and Rescue Region

Tildelt ansvarsområde for redningssentraler

SRU - Search and Rescue Unit

Redningsenhet

SUT - Samsvarsuttalelse

Vedtak fra Petroleumstilsynet som uttrykker myndighetenes tillit til at petroleumsvirksomhet kan gjennomføres med innretningen innenfor regelverkets rammer

Triège (fransk for sortering)

Prosess som prioriterer behandlingen til pasienter, basert på hvor alvorlig deres medisinske tilstand er.

Vedlegg 3 – Stedlig koordinering av søk- og redningsaksjoner

Utdrag fra den internasjonale SAR/Solas konvensjon om søk - og redning til sjøs, IAMSAR Vol III, samt St. prp. nr. 126 1980/81.

Innsatsen til enheter som deltar i søk - og redningsaksjoner, det være seg redningsenheter eller andre assisterende enheter, skal samordnes for å sikre en effektiv innsats.

Definisjoner.

Redningsenhet - Search and rescue Unit (SRU)

Ref. IAMSAR: *A unit composed of trained personnel and provided with equipment suitable for the expeditious conduct of search and rescue operations.*

Stedlig koordinator – On Scene Co-ordinator (OSC)

Ref. IAMSAR: *A person designated to co-ordinate search and rescue operations within a specified area.*

Luftfartøykoordinator – Aircraft Co-ordinator (ACO)

Ref. IAMSAR: *A person or team who co-ordinates the involvement of multiple aircraft in SAR operations in support of the SAR mission co-ordinator and on-scene co-ordinator.*

Utpeking av On Scene Co-ordinator (OSC)

I de tilfeller hvor en redningssentral (RCC) koordinerer en hendelse, er det kun denne som har fullmakt til å utpeke en OSC.

Når det ikke finnes en redningssentral som koordinerer, eller at redningssentralen av en eller annen grunn ikke har mulighet for å koordinere hendelsen, kan de involverte redningsressursene på stedet (SRU) selv utpeke en OSC.

Når søks - og redningsaksjon er iverksatt, kan koordinerende redningssentral (RCC) utpeke en av redningsenhetene til OSC. Inntil OSC er ankommet, kan den redningsenhet som først ankommer stedet, påta seg oppgavene som er tillagt denne rollen.

OSC - Oppgaver

(Jf. IAMSAR)

- Koordinere alle SAR - ressurser på ulykkesstedet.
- Motta søks- eller redningsplan fra vakthavende redningsleder, eller planlegge søks - eller redningsoperasjonen, hvis det ikke finnes noen annen tilgjengelig plan.
- Endre søks- eller redningsplanen når situasjonen på ulykkesstedet tilsier det, samt holde HRS oppdatert. (Gjør dette i samråd med vakthavende redningsleder, når det er gjennomførbart)
- Koordinere kommunikasjonen på ulykkesstedet.
- Formidle relevant informasjon til andre redningsenheter på skadestedet.
- Kvalitetssikre søk- og redningsarbeidet på ulykkesstedet, samt ta spesielt hensyn til sikkerhet og separasjon mellom alle ressursene.
- Send jevnlig SITREP` s til HRS. (Bør her bruke standard SITREP format som finnes i vedlegg 3). (Underpunkter: Ref. IAMSAR)
- Føre en detaljert logg over operasjonen. (Underpunkter: Ref. IAMSAR)
- Foreslå for HRS hvilke ressurser som etter hvert kan dimiteres.
- Rapportere antall personer gjort rede for, til HRS, hvor de befinner seg, og eventuelt behov for medisinsk assistanse.

Denne oversikt over OSC-oppgaver er ikke uttømmende. Oppgavene tildelt OSC vil vurderes ut fra forutsetninger og kompetanse.

Ut ifra oppgavenes kompleksitet og ønske om kompetanse, vil HRS normalt utpeke et Kystvaktfartøy (KV) eller et KNM-fartøy som OSC. (MERK: Rollen tildeles Skipssjef) Hvis ikke dette er mulig, vil HRS vurdere stedlige ressurser sin kapasitet, kompetanse og utstyr, for deretter å utpeke den best egnede ressurs som OSC. HRS kan velge å ivareta denne rolle selv.

I petroleumsvirksomheten kan ressurser (herunder innretninger) som er i aktuelt område og som kan utøve OSC-rollen, kunne utpekes som OSC av HRS.

Vedlegg 4 – Etablering av mottakssenter (offentlig) og senter for evakuerte på land ved større ulykker til havs, samt ansvar for underretning/informasjon til pårørende ved ulykker

MOTTAKSSENTER

1.1 DEFINISJON

Ved et offentlig mottakssenter samles et større antall evakuerte etter en hendelse. På mottaket foregår personellkontroll og triåge av involverte.

1.2 MOBILISERING/LOKALISERING

Etablering og organisering av større offentlige mottakssenter på land tilligger stedlig politidistrikt i samarbeid med ansvarlig sokkelpoliti, etter anmodning fra HRS. Slike mottakssentre finnes i Stavanger, Bergen, Kristiansund, Trondheim, Sandnessjøen og Hammerfest. Det skal foreligge egne planverk for slike. Mottakssentre kan ved behov etableres andre steder.

Ved valg av disse mottakssentre, har man tatt hensyn til mottaks- og behandlingsskapiteten ved helseforetakene, politiressurser, transportkapasitet m.v.

Operatør har egne planer for mottak/håndtering av evakuerte og pårørende. Merk forskjellen mellom offentlig mottakssenter og senter for evakuerte/pårørende etablert av operatør.

1.3 ANSVAR FOR PLANLEGGING OG ETABLERING

På anmodning fra relevant sokkelpolitidistrikt er lokalt politidistrikt ansvarlig for planlegging, etablering og øving av personell ved mottakssenter. Dette gjøres i samarbeid med andre relevante aktører på stedet. Politiet skal blant annet utarbeide planer for:

- Etablering og organisering av mottakssenter på flyplass/heliport og havner.
- Registrering av personell, også i forhold til eventuelle POB-lister.
- Triåge av skadde.
- Organisering av transport til sykehus, trafikkavvikling og vakthold.
- Identifikasjon av evt. omkomne.
- Mottak av pårørende og informasjon til de samme, i samarbeid med operatør, helseforetak og kommune.
- Mediahåndtering.

Politiet vil i tillegg kunne iverksette innledende etterforskning. Kommunens beredskaps/kriseteam er en naturlig ressurs ved mottakssenter.

1.4 REPRESENTANTER FRA OPERATØR

Operatør skal kunne bistå med personell ved mottakssenter. Praktiske samarbeidsformer inkl. samordning av planverk og øvelser, avtales mellom operatør og relevant politidistrikt.

SENTER FOR EVAKUERTE (SFE)

1.5 DEFINISJON

Senter for evakuerte

Et senter for evakuerte er et midlertidig oppholdssted for fysisk uskadde personer som har vært involvert i en hendelse, og som har behov for hjelp og/eller veiledning, slik som felles debrief, gjenforening/kontakt med pårørende, samtale tjenester og omsorg.

I forhold til operatøransvaret på norsk sokkel, er dette et midlertidig oppholdssted for fysisk uskadde personer som har vært involvert i en hendelse, - eller hendelser hvor HRS ikke nødvendigvis er involvert. Eksempel på sistnevnte er en nedbemanning/evakuering av personell grunnet værforhold.

1.6 LOKALISERING

I henhold til operatørens planverk.

1.7 ANSVAR FOR PLANLEGGING OG ETABLERING

Ansvaret tilligger operatør.

1.8 MOBILISERING

I henhold til operatørens planverk.

1.9 REPRESENTANTER FRA POLITIET

Politiet kan ved behov stille med representant.

1.10 ANDRE RESSURSER

Kommunens beredskaps-/kriseteam er en naturlig aktør/samarbeidspartner.

Vedlegg 5 – SITUASJONSRAPPORT - SITREP

Eksempel SITREP (Kort versjon)

DTG	010800 UTC FEB 2013
FROM	PHONE +47 FAX +47 E-MAIL
TO	JRCC STAVANGER, NORWAY PHONE +47 5151 7000 FAX +47 5165 2334 E-MAIL: operations@jrcc-stavanger.no
ATTENTION	DUTY CONTROLLER/SMC
SUBJECT	
SITREP NO	
a. IDENTITY OF CASUALTY	
b. POSITION	
c. SITUATION	
d. NUMBER OF PERSONS AT RISK	
e. ASSISTANCE REQUIRED	
f. COORDINATING ORGANIZATION	
REGARDS	
NNNN	

Vedlegg 6 – FORMAT FOR OVERTAKELSE

1. HAND OVER MESSAGE

DTG	010800 UTC FEB 2013
FROM	PHONE +47 FAX +47 E-MAIL
TO	JRCC STAVANGER, NORWAY PHONE +47 5151 7000 FAX +47 5165 2334 E-MAIL: operations@jrcc-stavanger.no
COPY	Ptil, Police, SRU's, others
SUBJECT	TASKING HANDOVER MESSAGE
JRCC SAR NR.	2013-S-XXX
INCIDENT TYPE	EX. (FIRE, EXPLOSION, LISTING, ...)
HANDOVER DATE – TIME	EX. (DDHHHH UTC)
IDENTITY OF CASUALTY	(Name, callsign, MMSI,...)
POSITION	LAT / LONG
SITREP	(Text)
HANDOVER	FROM (AAAA) TO (BBBB)
NAME OF MESSAGE AUTHOR	
COORDINATING ORGANIZATION	(Operator/Officers initials)
REMARKS:	JRCC WILL CONFIRM BY PHONE WHEN HAVING RECEIVED THIS DOCUMENT